

Uttalande av FUB:s förbundsstämma 2024

I år fyller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, 30 år. En lag som en enhällig riksdag antog under en tid då Sverige befann sig i en djup lågkonjunktur.

I samband med FUB:s förbundsstämma 2024 kan vi dock konstatera att alla inte har anledning att fira. Enligt LSS (5 §) ska jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet främjas för dem som omfattas av lagen. Målet ska vara att få möjlighet att leva som alla andra. Men idag får många avslag på de insatser och stöd de borde ha rätt till, eller neddragning av redan beviljade insatser. Det konstaterar både Socialstyrelsen i sin senaste lägesrapport för LSS och FN:s övervakningskommitté för Funktionsrättskonventionen i en granskning i mars i år.

Lagen är fortsatt bra. Det är tillämpningen av lagen som brister. Några exempel:

- **Rättssäkerheten brister:** Boendekommunen avgör om man tillhör personkretsen eller ej, liksom vilka LSS-insatser man får. Kommunerna tolkar lagen helt olika, avslag i en kommun kan bli bifall i en annan.
- **Insatserna kontaktperson och ledsagning minskar kraftigt:** För att kunna delta i samhällslivet och leva som andra finns insatserna kontaktperson och ledsagare. Dessa insatser har dock minskat mycket kraftigt under de senaste tio åren. Samtidigt som regeringen avsätter medel för att motverka ofrivillig ensamhet, drar kommunerna in de LSS-insatser som möjliggör delaktighet i samhället för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF.)
- **Daglig verksamhet i allt större grupper:** Det blir allt vanligare med stora verksamheter med 100 deltagare eller fler. Stora grupper där deltagarna har olika förutsättningar och behov ställer mycket höga krav på personalen att kunna erbjuda en meningsfull och utvecklande sysselsättning för alla.
- **Insatserna till barnfamiljer minskar:** Insatserna avlösarservice och korttidsvistelse beviljas allt senare i åldrarna och andelen bifall minskar. Barnens rätt till utveckling och möjlighet till delaktighet i samhället påverkas, liksom föräldrarnas behov av avlastning.

- **Gruppboväder blir i en del kommuner institutioner:** Gruppboväder placeras intill eller ovanpå varandra eller samlokaliseras med annan LSS- eller SoL-verksamhet. Individuella aktiviteter ersätts av kollektiva – eller inga alls – på grund av för få medarbetare.
- **Ersättningen för assistans är för låg och avslagen många:** Assistansersättningen har inte höjts i takt med lönerna, vilket gör det svårt att rekrytera medarbetare och kvaliteten i insatsen försämras.
- **Besparingar på befintlig verksamhet:** Många kommuner genomför just nu stora besparingar på LSS-verksamheten. Ofta gör man detta med hänvisning till EU:s arbetstidsregler. Men dessa regler har funnits under lång tid, och kommunerna måste avsätta tillräckligt med resurser för att säkerställa både kvaliteten i verksamheten och medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö.

FUB:s Förbundsstämma 2024 uppmanar regering och riksdag att:

uppmärksamma LSS 30-årsjubileum genom att återupprätta intentionerna med LSS och följa upp att kommunerna följer lagen. Bostadsorten ska inte avgöra vilka insatser personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) får. Personer med IF måste få det inflytande och självbestämmande som lagen säger.

